

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ З
АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»**

Виконавець:

студентка IV курсу, ФЕУП

Челядінова Ніколь Анатоліївна _____

Науковий керівник:

д.е.н, професор

Сментина Наталія Валентинівна _____

Одеса – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України полягає в тому, що на сьогоднішній день іноземні студенти становлять значну частину студентського населення багатьох закладів вищої освіти, та їх кількість зростає з кожним роком. Навчання іноземних студентів в Україні є важливою складовою розвитку вищої освіти в країні. Це дає можливість залучати студентів з різних країн та культур, що сприяє збагаченню академічного середовища та культурного обміну. Крім того, навчання іноземних студентів сприяє розвитку вітчизняних закладів вищої освіти, які отримують додаткові ресурси та можливості для підвищення якості освіти.

Українська система освіти є дуже привабливою для іноземних студентів тому, що вона надає різноманітні послуги для різних вікових та професійних груп населення. Ці послуги включають дошкільну, початкову, основну, середню та вищу освіту, а також додаткові освітні послуги, такі як підготовка до іспитів, курси з підвищення кваліфікації та інші. Кожен рівень освіти надає можливості для розвитку та отримання знань і навичок, необхідних для подальшого особистого та професійного зростання. Усі ці послуги є важливими складовими української освітньої системи та допомагають громадянам країни досягти своїх освітніх та професійних цілей.

Проте іноземні студенти, які приїжджають в Україну для навчання, стикаються зі значними труднощами в процесі адаптації до нового середовища та освітньої системи. Ці труднощі можуть бути пов'язані з мовною бар'єрною, культурними відмінностями, незнанням правил підготовки до занять та іншими аспектами.

Коледж з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти може стати важливою ланкою в системі освітніх послуг для іноземців. Такий коледж може забезпечити більш якісну та доступну підготовку іноземних студентів до вступу до українських вишів.

Однак, при цьому існують певні проблеми, зокрема, відсутність однозначного підходу до організації підготовки іноземних студентів, недостатня фінансова підтримка, недостатня кваліфікація викладачів та недостатня розвиненість студентської інфраструктури. Тому, для успішного функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів необхідно забезпечити ефективний менеджмент та фінансування, високу якість навчального процесу, а також створити сприятливі умови для адаптації та інтеграції іноземних студентів у культурне та соціальне середовище вишу та країни загалом.

Отже, надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України є важливим завданням для забезпечення якісної освіти, збільшення кількості міжнародних студентів та збільшення конкурентоспроможності закладів вищої освіти України на міжнародному рівні.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні та практичні аспекти надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України та обґрунтування доцільності функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти.

Для досягнення поставленої мети у роботі були визначені такі **завдання**:

- розглянути поняття та специфічні особливості освітніх послуг;

- охарактеризувати різновиди освітніх послуг у сфері освіти в Україні;
- описати особливості навчання іноземних громадян;
- оцінити стан сучасної системи підготовки іноземних студентів в Україні;
- дослідити проблеми адаптації іноземних студентів в Україні;
- розглянути досвід «Hochschule Mittweida» з організації підготовчих курсів для іноземних громадян;
- визначити стратегічні вектори розвитку освітніх послуг з підготовки іноземних студентів в Україні;
- обґрунтувати доцільність функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України.

Предмет дослідження – послуги з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти.

Методи дослідження. Для обґрунтування доцільності надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України були використані такі методи дослідження, зокрема: системного аналізу; теоретичного узагальнення; статистичного аналізу даних про кількість іноземців, які вступають до закладів вищої освіти в Україні та кількість тих, які успішно закінчують навчання, що дозволило оцінити рівень потреби в послугах з адаптації та їх ефективність; опитування іноземних студентів, які навчаються в закладах вищої освіти Німеччини, щодо їхніх проблем з адаптацією та необхідністю додаткової підтримки; метод експертних оцінок щодо необхідності та ефективності послуг з адаптації іноземних студентів до навчання, що дозволило отримати думку фахівців, які мають досвід роботи з іноземними студентами та знання про міжнародні стандарти.

Інформаційна база дослідження – нормативна документація, наукова література з проблематики вищої освіти та навчання іноземців, інформаційні матеріали закладів вищої освіти України, офіційні статистичні дані та джерела мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменування). Загальний обсяг роботи становить 73 сторінки. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти надання послуг з навчання**» розглядаються поняття та специфічні особливості освітніх послуг, охарактеризовані різновиди освітніх послуг у сфері освіти; описані особливості навчання іноземних громадян.

У другому розділі «**Аналіз стану надання освітніх послуг з підготовки іноземних студентів до навчання в Україні**» проаналізовано стан надання освітніх послуг з підготовки іноземних студентів до навчання в Україні, розглядаються проблеми адаптації іноземних студентів до навчання у закладах вищої освіти України, розглянуто досвід «Hochschule Mittweida» з організації підготовчих курсів для іноземних громадян.

У третьому розділі «**Перспективи розвитку освітніх послуг з підготовки іноземців до навчання у закладах вищої освіти України**» визначені стратегічні вектори розвитку освітніх послуг з підготовки іноземних студентів в Україні; обґрунтовано доцільність функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти.

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду теоретичних та практичних аспектів доцільності надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України у кваліфікаційній роботі зроблені наступні висновки.

1. Освітня послуга – це процес передачі знань, умінь та навичок з боку освітнього закладу до студента з метою його освіти та підготовки до майбутньої професійної діяльності. Освітня послуга є складовою частиною системи вищої освіти та передбачає певний комплекс дій, який включає організацію освітнього процесу, проведення атестації, роботу бібліотек та лабораторій, надання науково-методичної та інформаційної підтримки.

Специфічні особливості освітньої послуги полягають у тому, що освіта дозволяє людині отримати нові знання, розвивати вміння та навички, а також формує її світогляд та цінності. Освітня послуга має бути доступною та якісною для всіх, оскільки вона є основою соціального розвитку та розвитку економіки держави.

Однією з основних особливостей освітньої послуги є те, що вона має бути орієнтована на потреби студента та відповідати вимогам сучасного ринку праці. Для цього необхідно забезпечувати студентів актуальними знаннями та практичними навичками, що вимагає постійного оновлення програм, методики та технологій навчання.

1. Освітні послуги можуть бути дуже різноманітними і зазвичай поділяються на кілька груп:

- базова освіта: початкова загальна освіта, повна загальна середня освіта та середня професійна освіта;
- вища освіта: бакалаврська, магістерська та докторська;
- професійна підготовка та перепідготовка: курси, семінари, тренінги, майстер-класи, програми підвищення кваліфікації тощо;
- освіта для іноземних громадян: підготовка до вступу до українських вишів, курси української мови для іноземців, програми академічного обміну тощо;
- дистанційна освіта: онлайн-курси, віртуальні навчальні платформи, вебінари, масові відкриті онлайн-курси тощо.

Кожен з цих видів освітніх послуг має свої специфічні особливості та вимоги до організації та проведення. Завдяки такому різноманіттю в Україні можна забезпечити якісну освіту для різних груп населення та забезпечити розвиток різних галузей економіки та науки. Отже, українська система освіти надає різноманітні послуги для різних вікових та професійних груп населення. Кожен рівень освіти надає можливості для розвитку та отримання знань і навичок, необхідних для подальшого особистого та професійного зростання. Усі ці послуги є важливими складовими української освітньої системи та допомагають громадянам країни досягти своїх освітніх та професійних цілей.

3. Навчання іноземних громадян в українських закладах вищої освіти має свої особливості та вимагає підходу, спрямованого на врахування їх потреб та потенціалу. Для забезпечення ефективного навчання необхідно забезпечити адекватну підготовку до вступу в заклад вищої освіти, створити сприятливі умови для адаптації іноземних студентів до нових умов навчання та життя в Україні, покращити якість освіти, впроваджуючи інноваційні технології навчання та дотримуючись міжнародних стандартів якості освіти. Окрім цього, важливо розвивати міжнародні зв'язки та співпрацю з іншими країнами для обміну досвідом та приваблення іноземних студентів до навчання в Україні.

4. На сьогоднішній день система підготовки іноземних студентів в Україні є досить розвиненою. Українські заклади вищої освіти пропонують різноманітні програми підготовки, що охоплюють різні рівні навчання та різні напрями підготовки, тому в українських закладах вищої освіти навчається близько 80,5 тис студентів з інших країн. Загальна географія країн, з яких приїжджають студенти, включає приблизно 155 країн. У 2021 році в Україні навчалось близько 87 тисяч іноземних студентів.

Середній рівень оплати за навчання для іноземців у ЗВО України становить близько 3000-5000 доларів на рік. Загальний обсяг доходу від іноземних студентів в Україні можна оцінити від 261 млн до 435 млн доларів на рік.

У той же час, існують проблеми, пов'язані з якістю освіти для іноземних студентів, зокрема, з недостатньою рівністю в доступі до якісної освіти та матеріально-технічного забезпечення. Також є проблеми з організацією освітнього процесу та недостатньою інтеграцією іноземних студентів у студентське життя та наукову спільноту закладів вищої освіти. Тому для подальшого розвитку системи підготовки іноземних студентів в Україні необхідно приділяти увагу вирішенню цих проблем та забезпеченню якісної освіти та гарних умов для навчання іноземних студентів.

5. Адаптація - це здатність організму пристосовуватися до мінливих умов навколишнього середовища, яка розвивається в процесі еволюції.

З огляду на розглянуті аспекти, можна стверджувати, що адаптація іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України є актуальною та складною проблемою. Найбільш поширеними проблемами є відсутність адекватного рівня знання мови, невідповідність культурних та соціальних норм, труднощі у засвоєнні навчальних програм, а також відсутність належного матеріально-технічного забезпечення та соціальної інфраструктури. Для вирішення цих проблем потрібні комплексні заходи, такі як забезпечення належного рівня мовної підготовки, розробка програм адаптації до культурного та соціального середовища, організація додаткових занять для студентів зі складнощами у засвоєнні навчальних програм, а також поліпшення матеріально-технічного забезпечення та соціальної інфраструктури.

Важливо зазначити, що успішна адаптація іноземних студентів до навчання в Україні не тільки покращить якість їхньої освіти, але й сприятиме розвитку міжнародної співпраці та підвищенню престижу української вищої освіти в світі.

6. Hochschule Mittweida - це вищий навчальний заклад в Німеччині, який забезпечує високоякісну підготовку студентів у різних галузях знань. Крім того,

Hochschule Mittweida має довгий досвід у підготовці іноземних студентів до навчання в університеті, який може бути корисним для українських вишів.

Підготовчі курси для іноземних студентів в Hochschule Mittweida організовані таким чином, щоб забезпечити максимально ефективну підготовку до навчання в університеті. Курси охоплюють навчання німецької мови, академічні навички та основи предметів, які студенти будуть вивчати під час навчання в університеті. З огляду на досвід Hochschule Mittweida можна зробити висновок, що організація підготовчих курсів для іноземних громадян має значний потенціал для поліпшення їхньої адаптації до навчання в закладах вищої освіти. Університет використовує інноваційні підходи до навчання та розвиває міжнародне співробітництво з іншими вищими навчальними закладами для підвищення якості навчання. Отже, досвід Hochschule Mittweida підтверджує, що ефективна організація підготовчих курсів для іноземних громадян може забезпечити їхню успішну адаптацію до навчання в закладах вищої освіти та сприяти розвитку міжнародного співробітництва в галузі освіти.

7. З метою подальшого розвитку освітніх послуг з підготовки іноземних студентів в Україні можна виділити кілька стратегічних векторів.

По-перше, важливо розвивати співпрацю з іноземними партнерами в галузі освіти.

По-друге, необхідно збільшувати кількість іноземних студентів, які навчаються в Україні. Для цього можна проводити активну маркетингову кампанію, залучати стипендії для іноземних студентів, а також забезпечувати якісну підготовку студентів у підготовчих курсах.

По-третє, важливо розвивати технології дистанційного навчання для іноземних студентів. Це може допомогти забезпечити доступність освіти та підвищити якість навчання.

По-четверте, необхідно забезпечувати адекватне матеріально-технічне оснащення аудиторій та лабораторій, де проводяться підготовчі курси для іноземних студентів.

Усі ці стратегічні вектори можуть допомогти забезпечити розвиток освітніх послуг з підготовки іноземних студентів в Україні та зробити їх більш доступними та якісними.

8. Розглядаючи питання про доцільність функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти, можна зробити висновок, що така структура може бути ефективним інструментом в залученні іноземних студентів та забезпеченні їх високоякісної підготовки до вступу до вищого навчального закладу. Крім того, коледж може виконувати роль важливого ланцюжка в системі підготовки іноземних студентів, допомагаючи їм здобувати необхідні знання та навички для подальшого навчання в Україні.

Для досягнення максимальної ефективності функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів необхідно враховувати специфіку цільової аудиторії та встановлювати відповідний рівень навчальних програм, а також забезпечувати необхідний рівень матеріально-технічного забезпечення та налагоджувати ефективну систему взаємодії з іншими вищими навчальними закладами.

Таким чином, коледж з підготовки іноземних студентів є важливим компонентом системи вищої освіти та може сприяти залученню іноземних студентів до українських вищих навчальних закладів, що в свою чергу сприятиме розвитку освітніх послуг та підвищенню їх якості.

АНОТАЦІЯ

Челядінова Н.А. «Обґрунтування доцільності надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

У роботі розглядається доцільність надання послуг з адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України: розглянуті поняття та специфічні особливості освітніх послуг; охарактеризовані різновиди освітніх послуг у сфері освіти в Україні; описані особливості навчання іноземних громадян.

Проаналізовано стан надання освітніх послуг з підготовки іноземних студентів до навчання в Україні, досліджено стан сучасної системи підготовки іноземних студентів в Україні; визначені проблеми адаптації іноземних студентів до навчання в закладах вищої освіти України. Розглянуто досвід «Hochschule Mittweida» з організації підготовчих курсів для іноземних громадян.

Визначені стратегічні вектори розвитку освітніх послуг з підготовки іноземних студентів в Україні. Запропоновано комплексні заходи щодо поліпшення системи підготовки іноземних студентів для забезпечення належного рівня мовної підготовки. Обґрунтовано доцільність функціонування коледжу з підготовки іноземних студентів при закладі вищої освіти.

Ключові слова: освітні послуги, адаптація до навчання, іноземні студенти, коледж, заклад вищої освіти, ефективність.

ANNOTATION

Cheliadinova Nikol "Justification of the expediency of providing services for the adaptation of foreign students to study at higher educational institutions of Ukraine".

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activities" under the educational program "Economics and business planning". Odesa National Economic University. Odesa, 2023.

The work examines the feasibility of providing services for the adaptation of foreign students to study in higher education institutions of Ukraine. The concepts and specific features of educational services have been considered; the types of educational services in the field of education in Ukraine have been characterized; the peculiarities of studying foreign citizens have been described.

The state of providing educational services for the preparation of foreign students for study in Ukraine has been analyzed, the state of the modern system of training foreign students in Ukraine has been investigated; the main problems of adaptation of foreign students to study in higher education institutions of Ukraine have been identified. The

experience of "Hochschule Mittweida" in organizing preparatory courses for foreign citizens has been considered.

The strategic vectors of the development of educational services for the training of foreign students in Ukraine have been determined. Comprehensive measures have been proposed to improve the system of training foreign students to ensure the proper level of language training. The expediency of the operation of a college for training foreign students at a higher education institution has been substantiated.

Key words: educational services, adaptation to study, foreign students, college, institution of higher education, efficiency.